

Otpornost na otkaze i konsenzus algoritmi (nastavak)

Konsenzus sa proizvoljnim otkazima

- Pretpostavke:
 - Za kvarove usled pada $(2k+1)$ procesa kako bi se došlo do konsenzusa u prisustvu k otkaza
 - Međutim, pretpostavka je da je kašnjenje ograničeno, tj. poruke stižu u nekom ograničenom vremenu.
 - Ali koliko je ovo ograničeno vreme?
 - Ako procesi ne rade u koračnom režimu (engl. *lock step mode*) tj. asinhroni su, tada je teško reći kolika je adekvatna latencija prilikom prijema poruka

Rezultat: FLP Impossibility

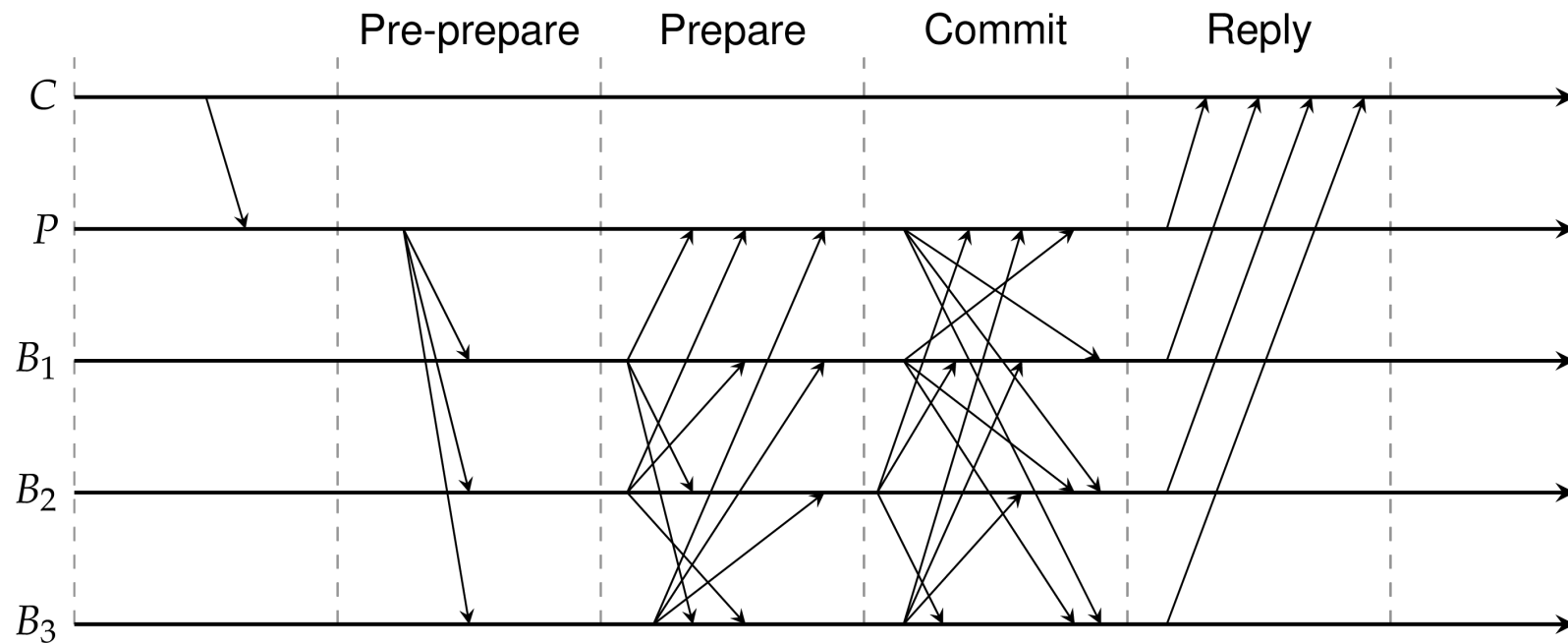
- U asinhronom modelu, distribuirani konsenzus je nemoguć, čak i ako samo jedan proces može da otkáže
- Fischer, Lynch, Paterson, "[Impossibility of Distributed Consensus with One Faulty Process](#)", J.ACM, vol. 32, no. 2 , pp. 374-382, 1985.
- Važi i za "slabi" konsenzus (samo neki proces treba da sazna, ali ne i svi)
- Važi i za samo dva stanja (0 i 1)
- Intuicija: ne možemo razlikovati otkaze od sporosti (možda nema odgovora od procesa koji ima odlučujući glas)
- Implikacija: Biramo između sigurnosti (engl. *safety*) i životnosti (engl. *liveness*) koja vodi dostupnosti (engl. *availability*)
- Kako da dobijemo oba svojstva? Neophodni su detektori kvara tj. **parcijalna sinhronost**

Algoritam praktične vizantijske tolerancije

- **Vizantijska otpornost na otkaze** bila je dugo slabo istraživana tema, delom zato što se ispostavilo da je **teško ostvariti** kombinaciju **sigurnosti** (engl. *safety*), **životnosti** (engl. *liveness*) i **praktičnih performansi**
- **Algoritam PBFT (Practical Byzantine Fault Tolerance)** predložili su Miguel Castro i Barbara Liskov 1999. (<http://www.pmg.csail.mit.edu/papers/bft-tocs.pdf>)
- PBFT ima primarni/bekap model sa $3k+1$ replikom, pretpostavke o okruženju:
 - ne pravi nikakve pretpostavke o ponašanju replika servera: pretpostavka je da će se server koji je otkazao proizvoljno ponašati
 - poruke mogu biti izgubljene, mogu kasniti i biti primljene van redosleda
 - pretpostavka je da se pošiljalac poruke može identifikovati
- Pod prethodnim pretpostavkama, dok god ne otkaze više od k servera, može se dokazati da je **algoritam praktične vizantijske tolerancije na otkaze (PBFT) siguran**, što znači da će klijent uvek primiti tačan odgovor
- Ako dodatno pretpostavimo **sinhronost**, što znači da su kašnjenje poruka i vreme odgovora ograničeni, takođe pruža **životnost**. Ovo praktično znači da **PBFT** pretpostavlja **parcijalno sinhroni model**, kod koga su neograničena kašnjenja izuzetak koji može, na primer, biti izazvan napadom

Primer: PBFT

- Različite faze u **algoritmu praktične vizantijske tolerancije na otkaze**. C je klijent, P je primarni proces i B_1 , B_2 i B_3 su bekapi. Pretpostavka je da je B_2 otkazao:

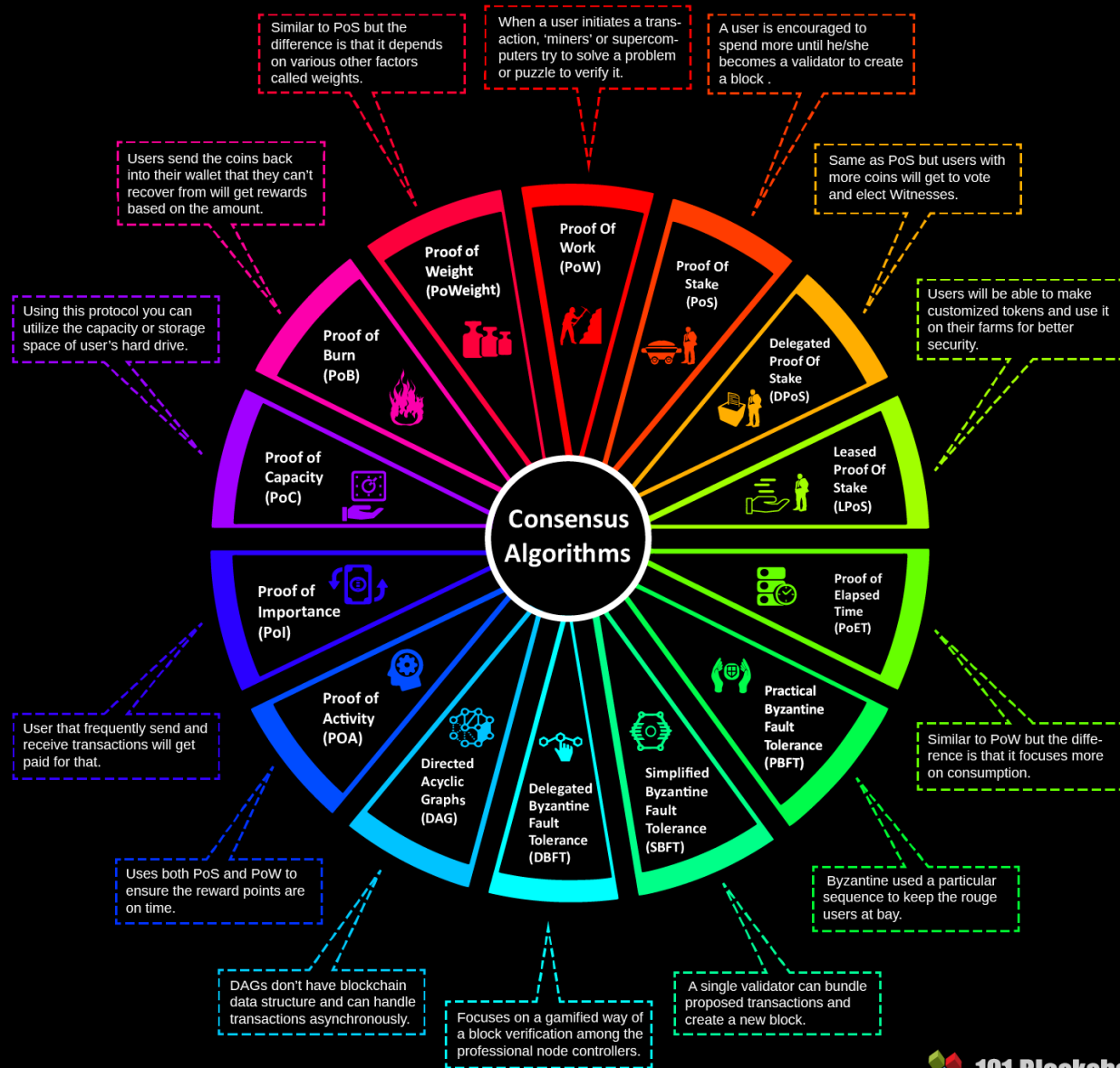

Izvor: <https://www.distributed-systems.net/index.php/books/distributed-systems-3rd-edition-2017>

Primer: HotStuff

- [Yin et al. \(2019\)](#): “HotStuff: BFT Consensus with Linearity and Responsiveness”
 - BFT protokol za replikaciju zasnovan na lideru za **parcijalno sinhrono sisteme** – kada je mrežna komunikacija sinhrona, omogućava ispravnom lideru da vodi ka konsenzusu tempom stvarnog, a ne maksimalnog kašnjenja u mreži (svojstvo **odzivnost** – engl. *responsiveness*) i sa obimom komunikacije koji **linearno** zavisi od broja replika.
 - Protokol može poslužiti kao osnova za pravljenje **replikacionih servisa na velikoj skali**
 - **Replikacija konačnih automata** (engl. *state machine replication* – SMR) – sistem kao celina pruža repliciran servis čije stanje je preslikano na n determinističkih replika
 - BFT SMR protokol omogućava da se, u sistemu sa n replika, ispravne replike slože oko redosleda izvršavanja komandi, uprkos delovanju f neispravnih replika. Ovim se osigurava da $n-f$ ispravnih replika izvršavaju komande u identičnom redosledu i daju isti odgovor na istu komandu

Different Types of Consensus Algorithms

Realizacija otpornosti na otkaze

- S obzirom da su članovi **procesne grupe otporne na otkaze** (engl. *fault-tolerant process group*) vrlo čvrsto spregnuti, može doći do ozbiljnih problema po pitanju performansi ili čak do situacija u kojima realizacija otpornosti na otkaze u distribuiranom sistemu jednostavno nije moguća
- Pitanja:
 - Da li postoje ograničenja u smislu onoga što se može postići vezano za realizaciju otpornosti na otkaze?
 - Šta je neophodno kako bi se postigao konsenzus u distribuiranim sistemima?
 - Šta se dešava kada su grupe u distribuiranim sistemima razdvojene (engl. *partitioned*)?

Distribuirani konsenzus algoritmi

- **Formalni zahtevi za konsenzus u distribuiranim sistemima:**
 - procesi proizvode iste izlazne vrednosti
 - svaki izlazna vrednost mora biti validna
 - svaki proces mora na kraju proizvesti izlaz

		Message ordering				
		Unordered		Ordered		
Process behavior	Synchronous	X	X	X	X	Bounded
				X	X	Unbounded
	Asynchronous				X	Bounded
					X	Unbounded
		Unicast	Multicast	Unicast	Multicast	

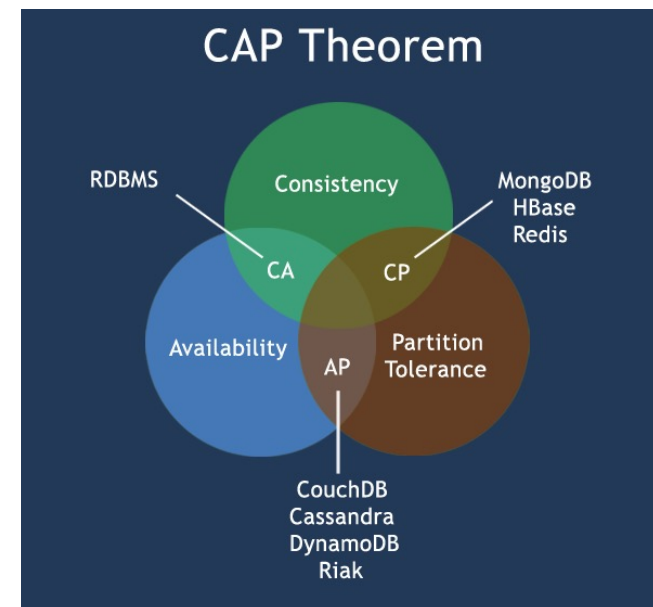
Message transmission

Communication delay

Izvor: <https://www.distributed-systems.net/index.php/books/distributed-systems-3rd-edition-2017>

CAP teorema

- **Uslovi** pod kojima jeste i nije moguće **postići konsenzus** su **usko povezani** sa **uslovima** kada se može **ostvariti konzistentnost**
- Konzistentnost u ovom smislu znači da kada imamo **procesnu grupu** kojoj **klijent šalje zahteve** onda su **odgovori** koje dobija nazad **tačni**
- Ovde je reč o **svojstvu sigurnosti** (engl. *safety property*): ovo svojstvo tvrdi da se **ništa loše neće desiti** (engl. *nothing bad will happen*)
- Tipovi operacija koje posmatramo se izvršavaju od procesnih grupa u redosledu u kome mogu izdržati otkaz *k* članova grupe
- Dostupnost (engl. *availability*) je tipično **svojstvo životnosti** (engl. *liveness property*): **nešto će se dobro desiti na kraju** (engl. *eventually, something good will happen*)

Izvor: <https://stackoverflow.com/questions/47453975/as-per-cap-theorem-which-category-does-memcached-fall-into>

CAP teorema

- **CAP teorema** (Fox i Brewer 1999, dokaz Gilbert i Lynch 2002.):
 - Svaki **umreženi sistem koji pruža deljene podatke** može zadovoljiti **samo dva od sledeća tri svojstva**:
 - **C: konzistentnost** (engl. *consistency*), na osnovu koga se deljeni i replicirani podatak pojavljuje kao jedinstvena i ažurna (engl. *up-to-date*) kopija
 - **A: dostupnost** (engl. *availability*), na osnovu koga će se ažuriranja uvek na kraju izvršiti
 - **P: tolerantnost na particionisanje** (engl. *partitioning*), tolerancija na podeljenost procesne grupe
- **Zaključak**:
 - U mreži u kojoj su **mogući komunikacioni kvarovi**, **nemoguće je realizovati atomičnu čitaj/piši deljenu memoriju** koja može **garantovati odgovor na svaki zahtev**

Detekcija otkaza

- Kako možemo pouzdano detektovati da je **proces zaista pao**?
- **Opšti model:**
 - svaki proces je opremljen sa modulom za detekciju kvarova
 - proces P ispituje drugi proces Q kako bi video reakciju
 - ako Q reaguje: smatra se da je Q živ (iz tačke gledišta P)
 - ako Q ne reaguje tokom t vremenskih jedinica: sumnja se da je Q pao
- Kod sinhronih sistema, kada se sumnja na pad, onda se pad i desio
- **Detekcija otkaza** se praktično može **implementirati** na sledeći način:
 - ako P nije dobio otkucaj (engl. heartbeat) od Q tokom vremena t : P sumnja na Q
 - ako Q potom pošalje poruku koju primi P :
 - P prestane da sumnja na Q
 - P uvećava vrednost tajmouta t
 - ako se Q zaista srušio, P će nastaviti da sumnja na Q

Distribuirani komit

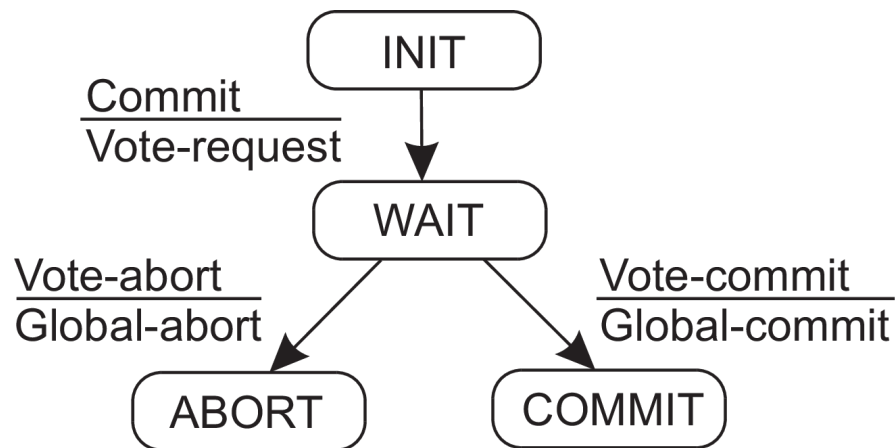
- **Distribuirani komit** podrazumeva da **operaciju izvrše ili svi članovi procesne grupe ili nijedan**
 - u slučaju **pouzdanog multikastinga**, operacija je isporučivanje poruke svim prijemnicima
 - kod **distribuiranih transakcija**, operacija može biti komit transakcije na jednom mestu koja je deo cele transakcije
- Najprostija šema je **komit protokol sa jednom fazom** (engl. *one-phase commit protocol*) kod koga koordinator kaže ostalim procesima da li da lokalno izvedu operaciju, mana: ako neki od procesa ne može da izvede operaciju, nema načina da o tome obavesti koordinatora
- Zbog toga se u praksi koriste **komit protokoli sa dve i tri faze** (engl. *two-phase and three-phase commit* – 2PC i 3PC), 2PC ne može efikasno rešavati otkaz koordinatora

2PC protokol

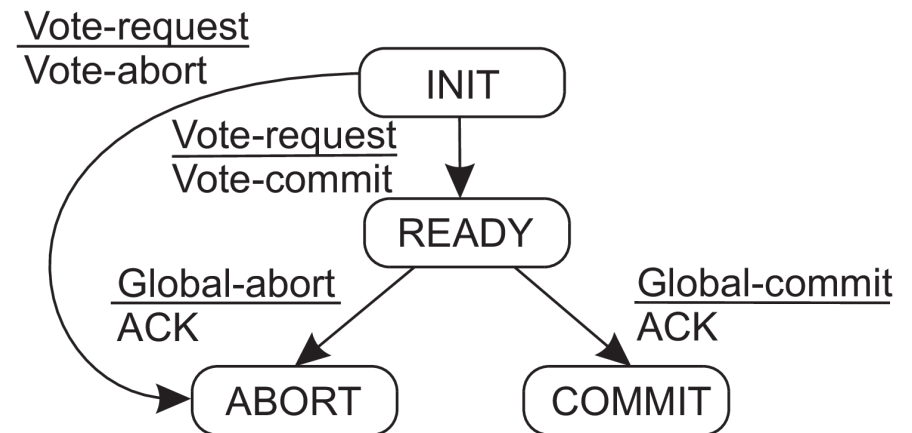
- 2PC protokol uveo Gray 1978, posmatra se **distribuirana transakcija** koja uključuje **veći broj procesa** koji se izvršavaju na **različitim mašinama**, pretpostavka je da **nema** kvarova, klijent koji je inicirao izračunavanja je **koordinator**, procesi koji treba da izvrše komit su **učesnici**
- **Protokol** se sastoji od sledeće dve faze od kojih svaka ima po dva koraka:
 - **faza 1a**: koordinator šalje *VOTE-REQUEST* učesnicima (nazive se i korak pre upisa – pre-write)
 - **faza 1b**: kada učesnik primi *VOTE-REQUEST* poruku, vraća ili *VOTE-COMMIT* ili *VOTE-ABORT* poruku koordinatoru. Ako pošalje *VOTE-ABORT*, prekida lokalno izračunavanje
 - **faza 2a**: koordinator prikuplja glasove od svih učesnika, ako su svi *VOTE-COMMIT*, šalje poruku *GLOBAL-COMMIT* svim učesnicima, u suprotnom šalje *GLOBAL-ABORT*
 - **faza 2b**: svaki učesnik čeka na *GLOBAL-COMMIT* ili *GLOBAL-ABORT* i ponaša se u skladu sa primljenom porukom

2PC protokol – konačni automati

(a) konačni automat za koordinatora

(a) konačni automat za učesnika

Bezbednost u distribuiranim sistemima i osnovi kriptografije

Bezbednost u distribuiranim sistemima

- **Bezbednost** je jedan od **najteže ostvarivih principa** pošto mora **prožimati ceo distribuirani sistem. Jedna greška** u projektovanju bezbednosnih komponenti može učiniti **sve bezbednosne mere beskorisnim**
- Bezbednost je usko povezana sa zavisnošću (engl. *dependability*), koja uključuje dostupnost, pouzdanost, sigurnost i održivost
- Ako je potrebno da imamo poverenje u distribuirani računarski sistem, onda su veoma važne osobine i **poverljivost** (engl. *confidentiality*) i **integritet** (engl. *integrity*)
 - **poverljivost** se odnosi na svojstvo računarskog sistema koji svoje informacije otkriva samo autorizovanim stranama
 - **integritet** je svojstvo da se izmene u dobrima (engl. *asset*) sistema mogu vršiti samo na autorizovani način. Drugim rečima, nedozvoljene izmene u bezbednim računarskim sistemima mogu se detektovati i oporaviti

Polise i mehanizmi bezbednosti

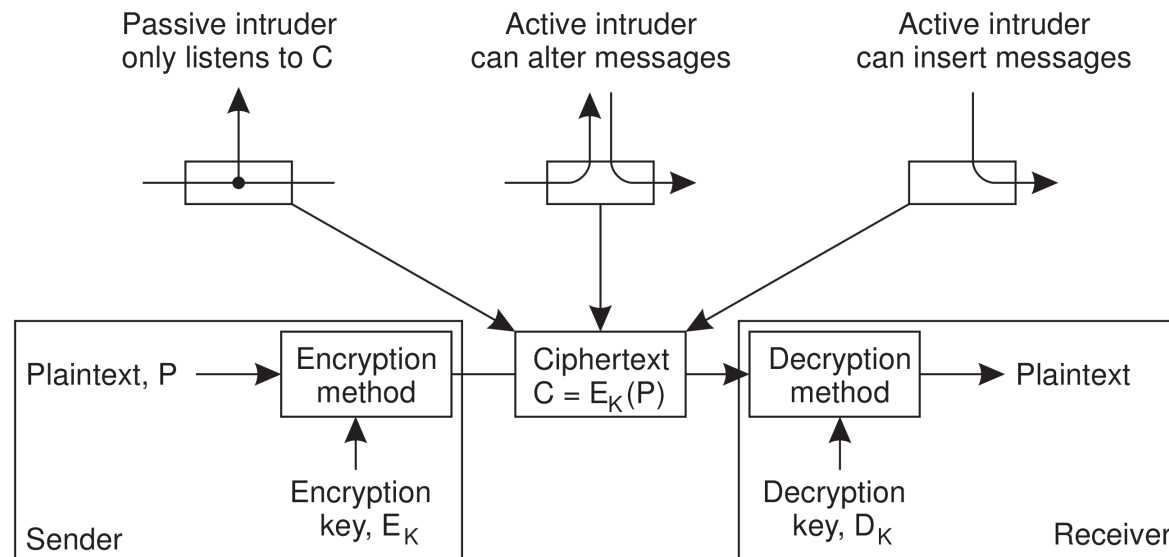
- Bezbedan računarski sistem se ne može izgraditi prostom tvrdnjom da treba biti u mogućnosti da se zaštiti od svih mogućih bezbedonosnih pretnji
- Prvo je potreban **opis bezbednosnih zahteva** koji se naziva **polisa (politika) bezbednosti** (engl. *security policy*). **Polisa bezbednosti** precizno opisuje koje **akcije entiteti u sistemu smeju, odnosno ne smeju preduzeti**. Entiteti uključuju korisnike, servise, podatke, mašine, itd.
- Kada se postavi polisa bezbednosti, mogu se kreirati **mehanizmi bezbednosti** (engl. *security mechanisms*) pomoću kojih se polisa može sprovesti. Važni mehanizmi bezbednosti su:
 1. **šifrovanje** (engl. *encryption*)
 2. **autentifikacija** (engl. *authentication*), tj. provera identiteta
 3. **autorizacija** (engl. *authorization*)
 4. **revizija** (engl. *auditing*)

Mehanizmi bezbednosti

1. **Šifrovanje transformiše podatke u oblik koji napadači ne mogu razumeti**, tj. pruža način za implementaciju poverljivosti podataka. Šifrovanje dodatno omogućava proveru da li su podaci modifikovani, tj. proveru integriteta
2. **Autentifikacija** se koristi za **verifikaciju identiteta** korisnika, klijenta, servera ili drugog entiteta. U slučaju klijenta, osnovna premisa je da pre nego što servis počne da radi bilo šta u ime klijenta, servis mora znati identitet klijenta. Tipično, korisnici se autentifikuju putem lozinki (engl. *passwords*)
3. **Autorizacija** – nakon autentifikacije klijenta, neophodno je proveriti **da li je klijent autorizovan da izvrši traženu akciju**. Npr. zavisno od toga ko pristupa bazi podataka, dozvola može biti dana za čitanje zapisa, modifikaciju određenih polja u zapisu ili dodavanje ili brisanje celih zapisa
4. **Revizija** – alati za reviziju koriste se za **praćenje koji klijenti pristupaju čemu i na koji način**. Iako sama revizija ne pruža zaštitu od bezbedonosnih pretnji, revizioni logovi mogu biti veoma korisni za analizu bezbedonosnih propusta i preduzimanje mera protiv uljeza. Zbog toga se napadači trude da ne ostave nikakve tragove koji bi doveli do otkrivanja njihovog identiteta. U ovom smislu, postojanje logova čini napade na računarske sisteme riskantnijim

Kriptografija

- **Kriptografija je umetnost i nauka čuvanja bezbednosti poruka** (Schneier)
- **Pošiljalac** (engl. *sender*) S želi da pošalje **poruku** (engl. *message*) m , **primaoc** (engl. *receiver*) R . Kako bi zaštitio poruku od bezbedonosnih pretnji, S prvo **šifruje** m u nerazumljivu poruku m' i potom šalje m' primaocu R . R mora **dešifrovati** primljenu poruku u originalnu formu m . Šifrovanje i dešifrovanje se postižu primenom kriptografskih metoda parametrizovanih ključevima. Originalni oblik poruke naziva se **otvoren tekst** (engl. *plaintext*), šifrovana forma je **šifrat** (engl. *ciphertext*)

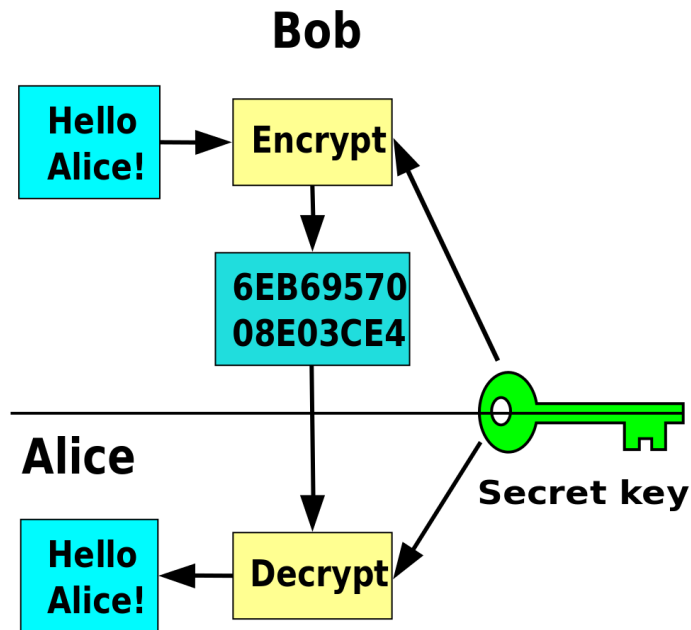
Izvor: <https://www.distributed-systems.net/index.php/books/distributed-systems-3rd-edition-2017>

Simetrični i asimetrični kriptosistemi

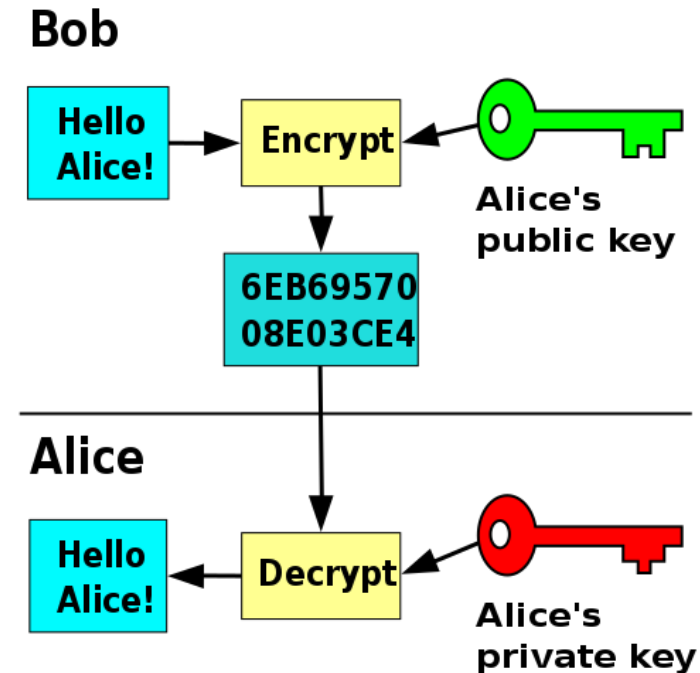
- U **simetričnom kriptosistemu**, isti ključ se koristi i za šifrovanje i za dešifrovanje poruke: $P = D_k(E_k(P))$
- Simetrični kriptosistemi su poznati i kao **sistemi sa tajnim** (engl. **secret-key**) ili **deljenim ključem** (engl. **shared-key**), zato što se zahteva da pošiljalac i primalac dele isti ključ, da bi se osiguralo da zaštita radi, **deljeni ključ** se mora održati **tajnim**, pa komunikacija ide isključivo kroz **bezbedne kanale** (engl. *secure channels*). Primeri: DES, AES
- U **asimetričnom kriptosistemu**, ključevi za šifrovanje i dešifrovanje se razlikuju, ali zajedno čine **jedinstveni par**. Drugim rečima, postoji poseban **ključ za šifrovanje** K_E i **dešifrovanje** K_D , tako da je $P = D_{K_D}(E_{K_E}(P))$
- Jedan od ključeva u asimetričnom kriptosistemu se čuva kao privatn, dok se drugi objavljuje **javno**. S toga se asimetrični kriptosistemi nazivaju i **sistemi sa javnim ključem** (engl. **public-key systems**). Primeri: Diffie-Hellman, RSA, ECC, digitalni potpisi

Simetrični i asimetrični kriptosistemi

(a) simetrični kriptosistem

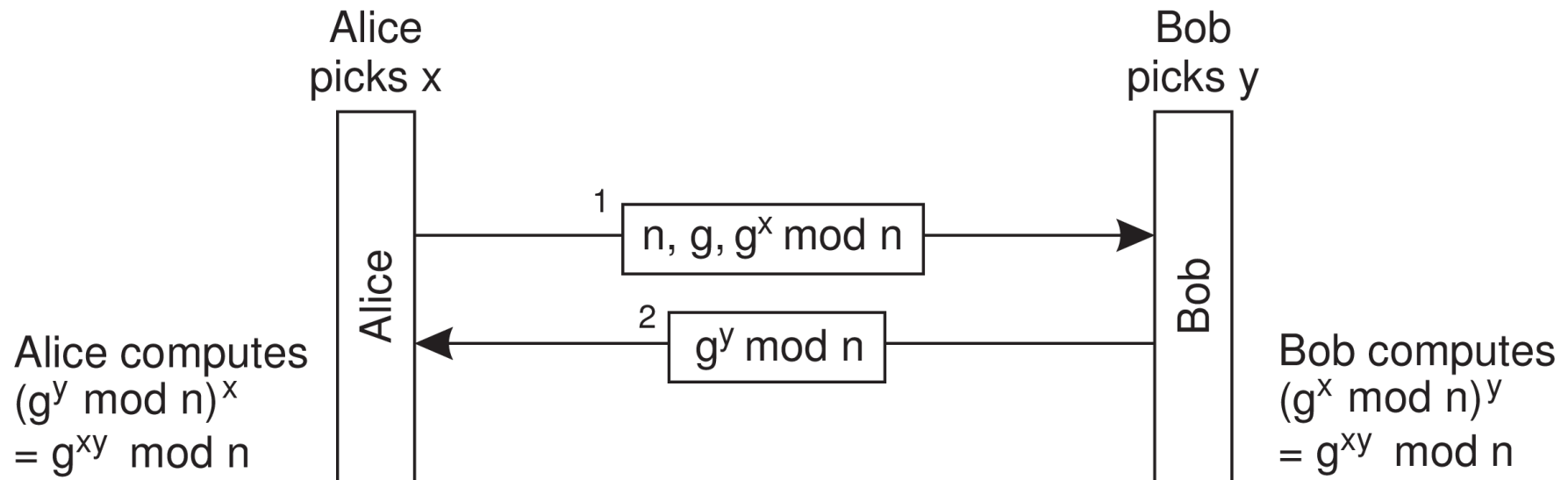
(b) asimetrični kriptosistem

Izvor: <https://en.wikipedia.org/wiki/Cryptography>

Diffie-Hellman razmena ključeva

- Princip **Diffie-Hellman razmene ključeva**:
 - Alisa i Bob se dogovore o dva velika broja n i g , koji su oba javno poznati
 - Alisa bira slučajni broj x koji čuva kao tajnu (privatni ključ), Bob bira y
 - Nakon koraka 1 i 2 sa slike, isključivo Alisa i Bob će imati tajni ključ $g^{xy} \bmod n$

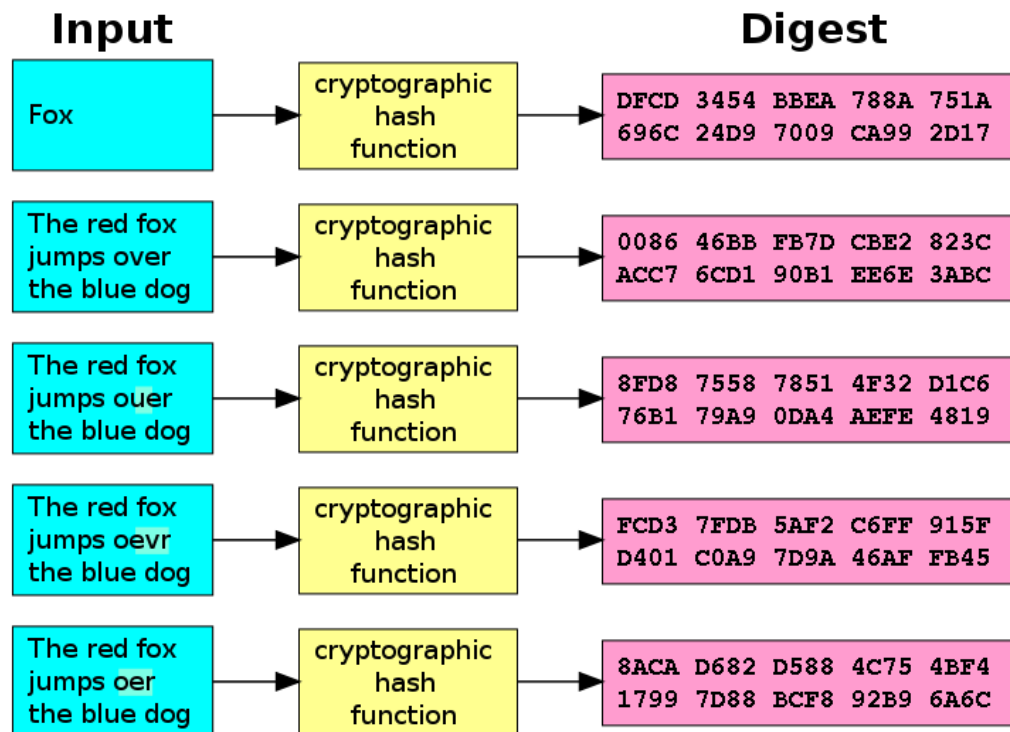

Kriptografske heš funkcije

- **Heš funkcija** H uzima kao ulaz poruku m proizvoljne dužine i proizvodi kao izlaz alfanumerički string h fiksne dužine: $h = H(m)$
- Izlazni string se naziva **vrednost heša, sažetak poruke** (engl. *message digest*), **sažetak** ili **kontrolna suma** (engl. *checksum*)
- **Osobine idealne kriptografske heš funkcije:**
 - **jednosmernost** (engl. *one-way function*) označava da je neizvodljivo sa stanovišta složenosti izračunavanja (engl. *computationally infeasible*) pronaći ulaz m koji odgovara poznatom izlazu h . S druge strane, računanje h na osnovu m je lako. Schneier naziva jednosmerne heš funkcije „radnim konjima“ savremene kriptografije, primeri kriptografskih heš algoritama SHA-1/2/3, MD5
 - **slaba koliziona otpornost** (engl. *weak collision resistance*) označava da je, za dati ulaz m i njemu pridruženi izlaz $h = H(m)$, neizvodljivo sa stanovišta složenosti izračunavanja pronaći neki drugi ulaz $m' \neq m$ tako da je $H(m) = H(m')$
 - **jaka koliziona otpornost** (engl. *strong collision resistance*) označava da, kada je poznato samo H , nije izvodljivo sa stanovišta složenosti izračunavanja da se pronađu bilo koja dva različita ulaza m i m' , tako da je $H(m) = H(m')$

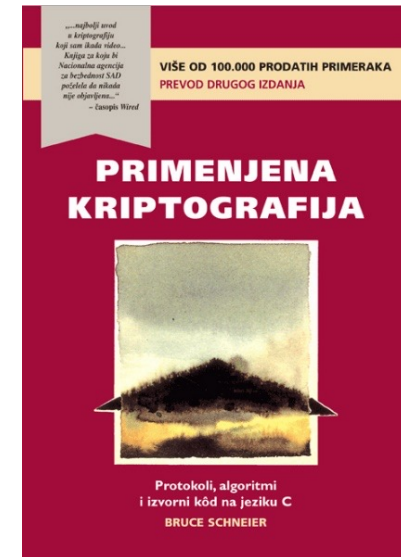
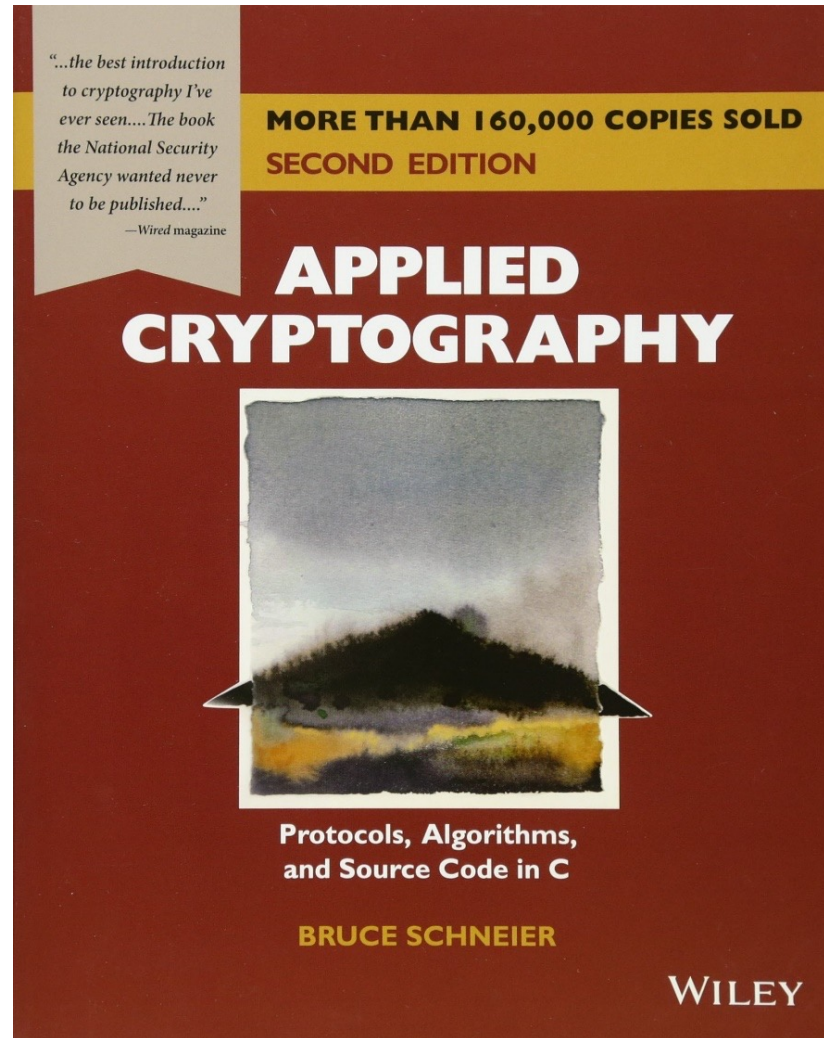
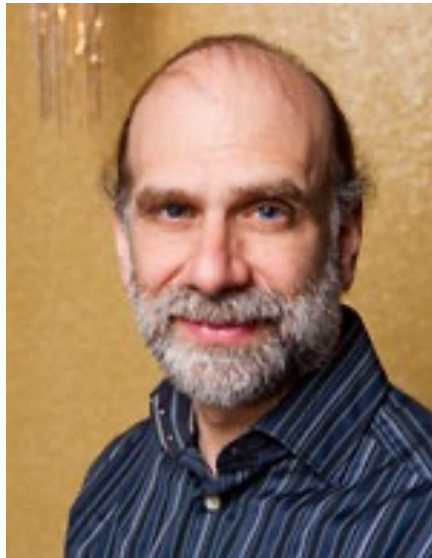
Primer: kriptografske heš funkcije

- Čak i male promene u ulaznim vrednostima (u datom primeru kod reči "over") dovode do drastičnih promena u rezultujućim izlazima, tzv. **efekat lavine** (engl. *avalanche effect*):

Izvor: https://simple.wikipedia.org/wiki/Cryptographic_hash_function

Literatura

Izvor: https://www.schneier.com/books/applied_cryptography/